

אחר ונמדדתי מנאר דמוקי לה בחבוסים בנית האסורים גם קשה מ"ש הרמב"ם
 בפרק ב' מאיסורי ביאה דחייב צבא על אשה דרך זנות והוליד ממנה בת. ואיך משכחת
 לה שמה זנתה גם עם אחר. וכדומה שזה היתה שאלת האוהל כי כבר עברו יותר משש
 עשרה שנה שהשנתי בזה להרב. הנ"ל וגם תשובתי הראשונה אינה נמצאת אחי כפי
 הנראה מתשיבה זו ושנתי דמשכחת לה בקדושי תנאי ולא נחקיים והוליד ממנה בת.
 ובזו אין לחוש לאפקרה נפשה או קדושי טעות. ובזה דפ"ב דיבמות דממוך פוער
 ועם דפריך הא אינו עושה מעשה עמך. משמע דמיירי אפילו בא עליה בדרך זנות.
 ועל זה השנתי דמשכחת שהוא העיר לאשה שמת בעלה וגשאה על פי עדותו אחר כך
 דהא קיימא לן כנס אינו מוציא נמצא שהוא רשע והיא לא איתרה חוקתה שסמכה על
 דבריו. וגם כיון שהיא אשתו אף אי דיימא מעלמא כיון שהוא דר עמה בדרך איש
 ואשתו תולין רוב בעילות בבבל ועיקר דין בתו משכחת לה באנוסה דאם אנסה לא
 שייך לתלות שזינתה מאחר ויותר ע"כ אינו זוכר מה השיב החכם בפרטות. אך על
 פי הדברים הנ"ל תוכן התשובה הכתובה כאן:

תשובה הפלפול אשר עבר בימינו רחמי את אשר השיב מעלתו על מה שהשנתי
 מקדם ויאמין לי כי לא כתבתי הדברים רק ע"פ מושכל ראשון כי גם אכני
 אינו מוסנה מכל דר כי כעת אני כותב על הלכות י"ג וכבר כתבתי עד שיומן
 קכ"ו יותר מעשרה בוגין ושיעורין דרבנן גם כן על כל זה לא ראיתי בדבריו שום תפיסה
 על דברי כי מה שאמר שלא ראיתי דברי הרמב"ם פ"ב מהלכות איסורי ביאה ושם
 מפורש דלא חיירי בקדושי תנאי לא ידעתי מה זו השגה וכי עלה על דעתו לומר שאין
 איסור בנית מפותה ודואי כל שהוא בתו אין חילוק בין אונס למפותה אלא שפותה אין
 אלו יכולין לעמוד על ביור הדברים דיש לחוש שמה זנתה גם עם אחר ושם לא כתב
 הרמב"ם רק עיקר הדיון שאין לרדף קידושין ואדרבה אי בעינא אמינא בדברי הרמב"ם
 שמכאן הוכיח צבא על כל אשתו דחייב שמים והראב"ד השיב עליו. ולפי זה נראה
 לשיטתו ליה להרמב"ם למה לי קרא לבתו מאנוסתו לאסור דילמא לאו אביה הוא ולא
 משכחת חיוב מיתה כלל. וע"כ צריך לומר דקרא אתא לבת אשתו דחייב שמים
 אלא דהא ליתא דברים פרק הגטרפין מפורש דבתו חייב עליה שריפה. גם עיקר
 הקושיא יש לדחות דיש לומר דמתניתין דהתם היינו בת אשתו ונ"מ בהתרו בו משום
 בתו על זה צריך קרא וכוה שייך רוב בעילות בבבל. וגם לדברי הרמב"ם נהי דחיישין
 בייבוס להחמיר מכל מקום פשיטא דלעתה בפינתה אשה וגולדה בת שאף ש"ל שנתה
 מאחרים מכל מקום להקל לא אמרינן ודואי בת אסורה לו ואין קושיא רק על חיוב
 מיתה ועל זה כתבתי בדברי ראשונים שגם חיוב מיתה משכחת לה בקדושי תנאי. וגם
 משכחת לה בפינתה אשה וכנסה מיד דאילו לא כתב רמנא בתו מאנוסתו דחייב
 לא היה מחוייב אבתו דאף להרמב"ם לא אמרינן בצירור שאין זה בתו רק לחומר
 חשש כמבואר בדבריו משא"כ למאי דחייב התורה בתו מאנוסתו ממה נפשך חייב ואין
 שייך רוב בעילות בבבל ולק"מ. ומה שדחה דברי בע"א כיון דלא שייך דייקא דכי
 היכי דדיימא מיינה תמינה דהא אפילו אשה מזנה בניה כשרים דרוב בעילות תולין
 בבבל ואם כן הנין בחוקת זה העד. ומה שלא אמרתי בשני עדים היינו משום שנקשתי
 להשיב לו אף על פי שבתו שאמר דמתניתין מיירי ברשע דוקא ובשני עדים יש לומר
 שסמך על העד השני דעד אחד נאמן באשה. ולא יחשוב שאני מתרץ דברי כי זו אמיתת
 כוונתי הראשונה גם מה שאמר שלא דברתי נכונה במדרכי שדברי המדרכי אחוץ כנאמר
 במשנה רוב כותים כו'. דיימו זה אינו נראה כלל דאם כן תקשי לך גם לשאר פוסקים
 ולמה בחר ברמב"ם. ואם אמור יאמר דלשאר פוסקים כיון שישראל ידוע ולא אחר
 ולא דיימא מעלמא לא תלין באחר אף כן גם להרמב"ם צריך לאשמעין עיקר הדיון
 ונ"מ דמתניבת נמי וטובא קמ"ל לדינו בנו כלל לכל מילין שרי הרמב"ם לא אמר
 שודאי אינו בנו רק שחוללת ולא מתניבת ונ"מ נמי למילי טובא שאינו חשוב בנו מן
 הנכרית. ומה שמתה על החילוק בין אנוסה למפותה תימה על תמייתה וכי לזו הצרכו
 לחלק בין אנוסה למפותה דפשיטא לענין הדיון אין הפרש בנייה. וגם בתו אנוסה
 אסורה כמו מפותה אלא שאין אנו יכולין לעמוד על צירור הדבר כי אם בנינוסה. מה
 שאין כן במפותה יש לחוש דילמא לאו אביה הוא. ומי סניא ליה הא דלוקי בתבוסין
 בנית האסורים שהוא מציאות רחוק יותר. ולא ידעתי מה מלא בהרמב"ם מנגד לזה
 שהדין ברור מצד עצמו. כי בסוף פרק אלמנה נקט העעם משום דמדאפקרה נפשה
 ומאי אפקרה נפשה שייך באנוסה כי נפקה ואין מושיע לה. ובפתיחת הרמב"ם עמדתי
 מרעיד על הלשון שכתב הר"מ שגריה מדבריו דגם באנוסה אחר הרמב"ם דחוללת.
 מיהו כד דייקת שפיר ו"ל דגא קאי רק על א"א ודוק. אבל בפנייה ולא דיימא מעלמא
 ודואי גם הרמב"ם מודה ואף בפנייה חולק הרשב"א והר"ש ואם כן כך חובתינו ויפה
 לנו למעט במחלוקת. והא דפריך צדמות מתניתין ו"ל דבא משמע אפילו מפותה
 מדלא נקט אונס אי דוקא הוא. וללינא דש"ס דנקיט אונסין מדויק היטב לדברי
 דלהבין קאמר בתו מאנוסתו דבה לא מספקין דאפקרה נפשה לאחר. ובאחוז הזמן
 קרתי בת"ש בכוננת הר"מ דקאי אשת איש והיינו אם אנס אשת איש דיש לתלות רוב
 בעילות בבבל מכל מקום להחמיר מושגין שהוא בנו. אבל אם אנס אשה פנויה שאין
 לחוש רק שזינתה עם אחר. ולזה לא חיישין כיון דלא איתרע חוקת כשרות יודע
 מיהא היתו לומר שזינתה גם עם אש אחר. ואם כן לכ"ע אם אנס אשה וילדה ורע
 קיימא מתנו הוא ומ"ש אז דבא משמע אפילו מפותה היינו דברשא נקט נמי האונס
 ומפתה משמע דסיפא במפותה נמי חיירי וכן שרש"י ד"ה דקניי בתמיני ילדה אנוסה
 מפותה כו' משמע דעיקר ראייה משום דמפותה נמי מיירי:

תשובה נו

שאלה ונשאלתי בק"ק פרעשבורג בימי חורפי. כדת מה לכתוב בגט היתון
 בעיר ווינא ששם הטולל העיר הוא ווינא אלא שהרחובות חלוקין בשמות
 כמו לעפלד שטאט ודומיין אם יש לכתוב שם הרחוב: **תשובה** בראשית

ההשקפה עלה על דעתי לדמותו לטור מן העיר דאסור בעיבור של העיר כדאמרי
 בגדרים דף מ' וא"כ כל מה שבעיבור חשבינן כעיר כדיליף התם מירוחו ע"ש. ואחר כך
 הראו לי שגם הגאון מהר"ם א"ש נשאל ע"ז וסמך על הראיה זו לומר שאין צריך לכתוב
 רק שם הכולל של עיר. אכן עיינתי בתשובת מהר"י סימן ק"א שקדמו בראיה זו שגשג
 הרב על גט שככתב בעיר פלימת והאשה היתה בשער העיר. והשיב דכל מה שבעיבורה
 של עיר חשבינן כעיר וגדולה מוה הביא מהר"ו שם דעת הר"ש שסובר דכל מה שכתבום
 העיר חשוב כעיר. וכמ"כ לענין נדרים שאף שהוא חוץ לעבורה של עיר בתוך התחום
 אלא שמהר"ו תמה עליו דהא בגדרים דף מ' שריין ליה חוץ לעבורה של עיר אף שהוא
 בתוך התחום דיליף התם מקרא דכתוב ומדות מחוץ לעיר אלפים אמה ודחק עצמו
 בזה טובא כמבואר למעיין. אבל לעני"ל לא קשה מידי דוודאי לאו בכלל עיר הוא. ומ"מ
 יכה כתב הר"ש לענין גט שכתבין מתא דיתבא על נהר פלוני והאי על ודואי לאו תחת
 הוא אלא בסמוך. ואם כן שפיר כתב הר"ש כיון דחויין בריש מגולה דסמוך היינו תחת
 שפיר שייך לכתוב על דסמוך מיהו הוה. כן כ"ל ברור. וא"כ לפ"ז היכא שצריך לכתוב
 שם העיר גופיה כ"ע מודו דמוך עיבורה של העיר דווקא מוקרי בשם העיר. מיהו כ"ל
 לפקפק בראיה זו לכדון שלפנינו דוודאי ו"ל דהא דעיבורה של עיר הוה כעיר היינו
 באין לו שם מיוחד בפני עצמו ממילא נחשב בכלל עיר. אבל אם יש לו שם מיוחד
 בפני עצמו אין לנו ראייה להתיר דעיבורה של ירוחו ע"ש וירוחו נקרא. מה שאין כן
 בגין דידן ומהר"ו לא קשיא כלל דלא מייירי בשו"ל שם מיוחד ע"פ און ראייה לנ"מ
 אך לעני"ל נראה דכיון דעיקר העעם שצריך להזכיר מקום שהעדים עומדין כמו שכתבאר
 בסיומן קכ"ה הוא טובע מתא דאיתא בגמרא דגיטין דף פ' דאמר רב לספרי כי יתביישו
 ביהויה כתובו ביהויה. וכי יתביישו בשליי כתובו בשליי. וכתבו התוספות שם דהיו ושליו
 שתי מקומות סמוכות זה לזה כו' ורבותא לאשמעינן דאע"ג דאין דומה כ"כ לשקרא שיכולין
 לילך מזה לזה בחד יומא. יש להחמיר עכ"ל. ומשמע דוקא בשם שני מקומות נפרדים
 אז מחוייב כשיקרא. משא"כ שגאמת הוא מקום א' וכלל בכלל העיר ששרי אינו נקרא
 בשם לפעמו רק נכלל בשם העיר ודרך לומר ניטע לווינא אף מי שעומד שם באוה
 רחוב שיש לו שם פרטי מ"מ אינו מיוחד שם הרחוב וכמעט שאין בכל עיר רחוב שלא
 יכונה בשם פרטי ומ"מ שככותבין העיר בכללות און כותבין רק שם הכללי וא"כ נראה
 פשוט שאין לכתוב שם הרחוב. וכן לאריך טעמא שכתב. במדרכי שיאה העדים חוץ
 לקיימו. וא"כ בוודאי מה שיש שם פרטי לרחוב לא ימנע בשביל זה מציאת עדי הקיום
 ואם כן משמע דאין צריך לכתוב רק שם הכולל דתרי טעמי איתתהו. וגם מלשון
 הרמב"ם פ"א מגירושין שכתב גט שכתב צירושלים וטעה וכתב בלוד פסול. משמע נמי
 דווקא בטעה בשני מקומות נפרדים. משא"כ בגידון דיון שהוא מקום א' פשיטא שאפילו
 לכתחילה אין חוששין לשם פרטי שיש לרחוב. דאם נימא דאפילו בשתי רחובות בעיר
 אי נמי איתא לרוב הו"ל לכתוב רבותא טפי. וגם רב ה"ל לאשמעין רבותא טפי. אלא
 ודאי דאין כותבין רק שם העיר. וגם כ"ל דעיקר שם הרחוב לא בא לשם פרטי רק
 שיתחד בשם הוה לבדו וודאי עיקר המקום נקרא על שם העיר ואין השם הפרטי רק
 לסיון בעלמא לסיון המקום שכתב גט שכתב צירושלים וטעה וכתב בלוד. וכן
 דלענין שם המקום שהעדים חותמין אין כותבין רק עיקר שם העיר כמ"ש ה"ה במקום
 עמידה של הבעל אין לכתוב רק שם עיקר העיר וכוה סגי דמה שיש לרחוב שם פרטי
 אינו מעלה ומוריד כלל דידוע ששם העיר בכללה נקראת ווינא. ועוד ראייה לזה ממה
 שכתב המדרכי בפ' המגרש תשובת הריב"ז א הוצאה ג"כ בבי' סי' קכ"ח שכותבין מגרש
 אפי' בעירות גדולות כמו טרויש וכתב אף ע"פ שגשון מגרש הוא קרקע שסביבות העיר
 כדכתי' ומגרש לערים סביבותיהם אינו אומר שכן ר"ל במגרש פלוני אשר אינו עומד בה והרי
 הוא בכלל חוץ המגרש שהרי המגרש מקיפה. ונראה שלפיכך נהגו לכתוב כך לפי שלטעמים
 דר בנתים שזולטים מחוץ לעיר ובלשון בני אדם אין שם העיר עליהם ובלשונם שכתב
 מגרש הכל בכלל ומנהג כשר הוא עכ"ל. הרי להדיא אף שהעיר אינה נקראת מגרש
 שאין דרך לומר רק עיר פלונית. מ"מ כיון שגם העיר נכללת בכלל מגרש הוא כשר.
 וא"כ בנ"ד שגם הרחוב נכללת בשם העיר פשיטא דכשר ואדרבה אין לכתוב הרחוב
 מטעם הריב"ז א' דלפעמים בתיים זולטים מרחוב לרחוב ויש לכתוב שם הכולל וכן משמע
 מנוסח הגט שכתב הרמ"א שגובגין בקראקא לרחוב קאזמירא אף שיש כמה רחובות
 משונות בשם לא חיישין כלל לכתוב הרחוב. וגם בגמרא צבימות דף קי"ד ובספ"ק דכ"ח
 דמיייתי כמה גיטין ולא מיייתי בשום דוכתא לכתוב הרחוב. ודומק לומר דטלכו הכי
 איתרתו שלא היה ברובו שיש להשם פרטי וגם הרמ"א שכתב בסיומן קכ"ח בנתים שאין
 חילוק בין עיר גדולה לעיר קטנה אף דבעיר גדולה דרך שייהיה כמה רחובות משונות בשם
 לסיון המקום מ"מ לא חילק הרמ"א בזה. אלא ודאי כמו שכתבתי הנלע"ד ככתבתי
 הגם שלא מלאני לבי לסמוך על דעתי. מ"מ מאחר שכבר הורה הזקן מהר"ם א"כ
 ככתבתי הנלע"ד בקיום דבריו ועיין מהר"ו ק שרש קע"א ע"פ ה' וכן משמע בגמ' דגיטין
 דף פ' דפריך אמתניתין דהיה בתורה וכתב במערב. ופריך מאן אילימא בעל היינו שונה
 שמו ושמה שם עירו ושם עיריה. ומאי קושיא עוקמי דמתניתין מיירי אפי' בעיר א' רק
 שהרחובות חלוקות וזה נקרא רחוב מורה וזה נקרא רחוב מערב ולינא דמתניתין
 כפשטא אלא ודאי אין כותבין שם הרחוב כלל:

תשובה נו

שאלה שאל החכם הרבני המריץ המושלם כמוה' בער אופנהיים ביהותי בק"ק
 פרעשבורג על מ"ש החום' במתנות ד' כ"ב ע"ב ד"ה ור יאודה שכתבו והיהו דפסחים
 ל"ק אפי' למ"ד בתיך בעל חילוקין דמשקין לבי מסרחי אין שם משקה עליהן ולא אפטר
 לה לתרומה שתיעשה חולין. והקשה לפ"ז מהא דפריך בחולין ד' ק"ח לרב אי ס"ל אפטר
 לבסוחמו אסור חלב אמאי. וזאת חלב נבילה הוא. ומאי קשיא נימא דרב ס"ל ג"כ כרבי
 חייא וכיון דא"א לחלב להיות בשר לא מקרי מין בנימוי לרב: **תשובה** מה שכתבתי
 לו מהך דחולין ו"ל חדא ע"פ מ"ש צ"ד סימן ק"ה סקט"ו מתא דגם בנ"מ היכא דאין
 איסור יוצא מחתיכה לחתיכה בלי רוע. וקשה הלא בשר בחלב נעשה הכשר גוף
 איסור